

ÄNGSGRÖE – Odlingens vägledning

Odlingskalender

Insåningsåret	
Augusti	Insådd i höstraps (raps- och gröeutsäde blandas och sås i samma rad). Utsädesmängd: 4–6 kg/ha.
September	Ogräsbekämpning
Mars-april	Insådd i vårgödor
Mars-maj	Ogräsbekämpning
Juli/augusti	Insåningsgrödans halm tas bort och stubben putsas ner.
Augusti/september	Ogräsbekämpning. Eventuell bekämpning av spillsädesplantor.
September/oktober	Kvävegödsling. Putsning.
Fröåren	
Mars	Kvävegödsling. Ogräsbekämpning.
April/maj	Insekts- och sjukdomsbekämpning vid behov. Avstrykning av gräsogräs Eventuell tillväxtreglering i fodertyper.
Augusti	Stubben putsas hårt efter skörd.
September/oktober	Kvävegödsling

ÄNGSGRÖE
Poa pratense
Engrapgræs (dk)
Engrapp (no)
Smooth Meadow Grass (eng)

Ängsgröe är ett flerårigt lågt - medelhögt (20–70 cm) tuvat eller mattbildande gräs med upprätt, styvt, fåbladigt strå. Ängsgröe tål mycket slitage och har en bra läkningsförmåga.

Arealen av ängsgröe i Sverige är inte så stor utan ligger kring 300 ha. Odlingen är i stort sett helt koncentrerad till Skåne.

Avkastning och pris varierar mycket mellan olika sorter. Frövallen skördas vanligen under två år.

Etableringsteknik

Ängsgröe växer långsamt och kräver en noggrann etablering och kan etableras både höst och vår.

Insådd i höstraps är att föredra på grund av ängsgröens långsamma etablering. Utsädet

av höstraps och ängsgröe kan med fördel blandas.

Beakta dock ogräsproblemen med vitgröe, renkavle, losta och råttsvingel vid etablering på hösten.

Vid etablering i vårgöda skall skyddsgrödan sås med dubbelt radavstånd och utsädesmängden bör vara mycket låg.

Eftersom ängsgröefröet är mycket litet ska sådjupe vara ca 0,5 cm. Är såbädden torr och lucker krävs vältning både före och efter sådd.

Ängsgröe kan etableras med 12 eller 24 cm radavstånd. Vid förekomst av gräsogräs, speciellt råttsvingel, är 12 cm att rekommendera.

Målet är att etablera ett bestånd på ca 80–120 gräsplantor/m². Utsädesmängden ligger vanligen mellan 4–6 kg/ha.

GÖDSLING

Tabell 1. Kvävegödsling (N) av ängsgröe

	Vår	Höst
Insåningsåret		Kvävetillförseln är beroende av insåningsgrödan. <u>Insådd i spannmål:</u> 30 kg/ha N direkt efter skörd av skyddsgrödan och 60–80 kg/ha kväve efter sista putsning <u>Insådd i höstraps:</u> 50–80 kg/ha N efter sista putsning.
Fröskörde-åren	Ängsgröe tillhör de gräs som startar tillväxten tidigt på våren. Redan i början av mars kan gödsling vara aktuell. Beroende på höstkvävegivans storlek tillförs 70–100 kg N/ha.	60 kg/ha N i början av oktober efter sista putsningen

Flytgödsel kan tillföras på hösten. Flytgödseln sprids direkt efter putsning eller ensilering i början av oktober. Tillför gärna upp till hälften av kvävebehovet som handelsgödsel för en jämnare kvävefördelning.

Fosfor, kalium och svavel

Ängsgröe har behov av ca 15 kg/ha fosfor, ca 50 kg/ha kalium och ca 15 kg/ha svavel.

Mangan

Speciellt på jordar med hög mullhalt eller för övrigt lucker jord, är mangansprutning aktuell. Riktlinjen är att om man i andra grödor har behov för mangansprutning ska även ängsgröevallen behandlas. Detta görs i samband med vårens ogräsbekämpning.

Ogräsbekämpning

De ogräs man ska vara extra uppmärksam på är de som är svåra eller omöjliga att rensa bort och som därför riskerar varans möjlighet att bli certifierad. I ängsgröe är det framförallt andra gräsogräs som är det

största problemet. Till dessa hör *vitgröe*, *kärrgröe*, *råttsvingel* och *kärrkavle*.

Läs alltid på förpackningens etikett!

Insåningsåret

Höst:

Insådd i höstraps: 0,25–0,5 l/ha Belkar

Alt. Vår:

Insådd i höstraps: 165 g/ha Matrigon 72 SG + 0,5 l/ha olja eller 0,3 l/ha Galera+0,3 l/ha PG26N

Insåningsåret (insåningsgröda = stråsådd)

2,0 l/ha Ariane S, eller 0,8–1,0 l/ha Starane XL, m.fl.

För att förstärka effekten mot bl.a. viol, plister och veronika tillsätt 0,1 l/ha Legacy/Diflanil

Hösten efter skörd av skyddsgröda:

Vid förekomst av örtogräs kan bekämpning utföras med Cleave 1,5–1,8 l/ha. Vid eventuell förekomst av viol, veronika och plister rekommenderas 0,1–0,15 l/ha Legacy/Diflanil (UPMA)

Ängsgröe är känsligt för rost, speciellt inför första årsvallen, bevaka rosten noga och behandla vid behov under hösten med Folicur Xpert 0,5 l/ha. (UPMA, ej möjlighet att utfodra med halmen)

Fröskördeåren

Vitgröe och örtogräs:

Dubbelbehandling: 60–80 ml/ha Hussar Plus OD (UPMA) + 0,5 l/ha Superolja, andra behandling 7–14 dagar senare med 60–80 ml/ha Hussar Plus OD (UPMA) + 0,5 l/ha Superolja. Tidig behandling är mycket viktig. Om vitgröen har fått vippa uteblir effekten.

För att förstärka effekten mot bl.a. viol, plister och veronika tillsätt 0,1 l/ha Legacy/Diflanil (UPMA)

Örtogräs:-1,5–1,8 l/ha Starane XL, m.fl. eller 2,5 l/ha Ariane S. För att förstärka effekten mot bl.a. viol, plister och veronika tillsätt 0,1–0,15 l/ha Legacy/Diflanil (UPMA)

Skadegörare och svampsjukdomar

Vitaxkvalster

Bekämpning av insekter är sällan nödvändigt i första årsvallen. Om du hittar vita ax i förstaårsvallen finns det behov av behandling i andra och tredjeårsvallar med full dos av godkänd pyretroid, när björkarna har ”musöron”, dvs björkbladen är ca 0,5 cm.

Rost och mjöldagg

Om det på våren finns angrepp av rost eller mjöldagg behandlas med Folicur Xpert 0,5 l/ha (ej möjlighet att utfodra med halmen) alt. 0,5 l/ha Amistar.

Tillväxtreglering

Tillväxtreglering rekommenderas inte generellt i ängsgröe. I kraftiga bestånd (speciellt fodersorter) kan det vara lönsamt att tillväxtreglera. Tillväxtreglering kan genomföras från begynnande sträckning till begynnande axgång. Det är viktigt att

grödan är i mycket god tillväxt och inte stressad av torka vid behandling.

2,0–3,0 lit/ha CCC tidigt (DC 25–32)

Läs alltid på förpackningens etikett!

Skörd

Ängsgröe blommar vanligen i mitten av juni och strängläggs ca 22–25 dagar senare. Både strängläggning och direkttröskning används som skördemetod. Strängläggning ger dock normalt högst skörd och är huvudalternativet.

Ängsgröe är generellt inte drösningsbenägen. Grönytetyperna är de minst drösningsbenägna och där kan man vänta med strängläggning tills ängsgröen är riktigt mogen.

Ängsgröe är svår att tröska ren och det finns stor risk för spill. Det är ett lätt frö som gärna bildar bomullsliknande tussar som är svåra att skilja isär. Mognad och väder har stor betydelse för resultatet.

Strängläggning

Strängläggning bör helst göras med knivbalk så att strängen blir utbredd. Om grödan är tunn eller mycket låg används rapshuggare för att få mer grönmassa i strängen. Grödan bör ligga stränglagd 5–7 dagar innan den tröskas.

Ett pickup-bord på skördetröskan är inte ett måste, men underlättar skörden av strängarna och man blir mindre känslig för dåligt väder och blött växtmaterial.

Direkttröskning

En kort gröda (under 20 cm) är inte lämplig att stränglägga utan den bör direkttröskas.

Tröskans grundinställning

Cylinder	Periferihastighet 25–30 m/s vilket normalt motsvarar 1000–1100 varv/minut.
Slagsko	Fram, ca 10 mm. Bak, ca 3 mm.
Översåll	Lamellsåll 12–14 mm.
Undersåll	Lamellsåll 6 mm.

Luftmängd Börja med lägsta hastighet på fläkten och justera sedan med hänsyn till renhet och fröspill.

Kör långsamt – gärna ca 1 kilometer i timmen. Vi högre hastigheter ökar spillet mycket.

Det finns tillfälle då man mekaniskt behöver strypa luftflödet ytterligare genom att sätta för en skiva. Vindledaren ställs så att luftflödet för fröet uppåt men samtidigt måste materialet vara i rörelse.

Förlängningssållet lyfts så att en del material går i retur.

Efterbehandling av fröet

En fröråvara med hög vattenhalt och ojämnt moget frö orsakar snabbt skadlig värmebildning. Detta innebär en risk att fröets grobarhet sänks. För att bevara kvaliteten är det viktigt att snarast lufta/kyla fröet under 2–3 dagar. Efter detta påbörjas torkning till under 12 % vattenhalt för att få en lagringsduglig råvara.

1 m³ råvara med 75% renvaruhalt väger ca 200 kg

Höstbehandling

Insåningsåret

Ängsgröe växer långsamt och för att ge tillfredsställande fröskörd första året krävs att vallen hunnit bilda tillräckligt kraftiga skott på hösten. Det finns ett direkt samband mellan antal fröbärande skott på hösten och fröskörden första året.

Insåningsgrödan skördas med kort stubb för att släppa ned tillräckligt med ljus till insådden. En tröska med bosspridare ska användas. Halmen bärgas snarast efter skörd. Om stubben är högre än 5 cm skall den putsas. Nya plantor behöver maximalt med ljus. Vid riklig förekomst av spillplantor av stråsäd finns möjlighet att bekämpa dessa med Agil 0,12 l./ha (aug-okt, UPMA). Eftersträva rejält bestockade plantor i god tillväxt vid behandling. Vid små ängsgröeplantor är det risk att dessa avstannar i växtkraft tillfället.

Fröskördeåren

Gräsfröhalmen bärgas och härefter putsas vallen hårt (3–5 cm stubb). Återväxten putsas ytterligare en gång i månadsskiftet september/oktober. Vallen ska ha en höjd på 7–8 cm vid invintringen.

Putsningstidpunkten anpassas så grödan kan växa och återhämta sig 3–4 veckor innan vintern kommer.

Version 2020-02-10

Foto: Hans Jonsson

